

دانشگاه پیام نور

مرکز تهران

دانشکده‌ی ادبیات و علوم انسانی

پایان‌نامه

برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد در رشته‌ی آموزش زبان فارسی

عنوان

بررسی نگرش زبانی دانش‌آموزان دبیرستانهای شهر بروجرد به زبان فارسی

استاد راهنما:

دکتر مریم السادات غیاثیان

استاد مشاور:

دکتر بهمن زندی

پژوهشگر:

مهتاب شعبان

اسفند ۱۳۸۹

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مجمع علوم انسانی

دانشگاه پیام نور
دانشگاه پیام نور استان تهران
الم علم لیک انرج و انانیدو انفر

شماره
تاریخ
پیوست

تصویب نامه

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته آموزش زبان فارسی تحت عنوان:
" بررسی نگرش زبانی دانش آموزان دبیرستان های شهرستان
بروجرد به زبان فارسی "

خانم مهتاب شعبان بشماره دانشجویی: ۸۷۰۰۰۵۵۳۱

تاریخ دفاع: ۸۹/۱۲/۲۳ ساعت: ۱۰/۰۰-۱۱/۰۰

نمره: ۱۹/۸۵ نوزده و سه و پنج درجه ارزشیابی: ۴/۷

هیات داوران:

امضاء	مرتبه علمی	نام و نام خانوادگی	داوران
	استاد	سرکار خانم دکتر مریم السادات غیاثیان	استاد راهنما
	استاد	جناب آقای دکتر بهمن زندی	استاد مشاور
	استاد	جناب آقای دکتر محمد رضا احمد خانی	استاد داور
			استاد داور

تهران، خیابان استاد نجات الاهی
نرسیده به خیابان کریمخان زند
چهارراه سپهنده، پلاک ۲۳۳
تلفن: ۸۸۸۰۱۰۹۰
دورنگار: ۸۸۸۹۰۵۳۶

WWW.TPNU.AC.IR
ensani@tpnu.ac.ir

تقدیم به

همسر مهربان و فداکارم

جناب آقای علی صالحی

و فرزند دلبندم

امیر صادق

تقدیر و شکر

پس از حمد و ستایش پروردگار بلند مرتبه و باری تعالی ، مراتب تقدیر و تشکر خود را از زحمات بی دریغ استادان و ادیبان گرامی ام سرکار خانم دکتر مریم السادات غیاثیان و جناب آقای دکتر بهمن زندی اعلام می دارم و همچنین از همکاران عزیز فرهنگی که در توزیع پرسش نامه مساعدت نمودند و از دانش آموزان دبیرستانهای شهر بروجرد و جناب آقای علی محسنیان که در تایپ و تکثیر پایان نامه خالصانه و صادقانه یاور بنده بوده اند تقدیر و تشکر می گردد و برای همه این عزیزان از خداوند متعال سلامت و موفقیت را مسئلت می نمایم.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: کلیات تحقیق

۰- ۱ مقدمه

۱- ۱ اهمیت و ضرورت تحقیق

۱-۲ مکان تحقیق

۱-۳ بیان مسأله

۱-۴ هدف کلی تحقیق

۵- ۱ فرضیه‌ها

۶- ۱ تعاریف اصطلاحات و مفاهیم کلیدی

۱- ۶- ۱ زبان

۲- ۶- ۱ دو زبانگی

۳- ۶- ۱ نگرش زبانی

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق

۰- ۲ مقدمه

۱- ۲ زبان

۱- ۱- ۲ کارکردهای اجتماعی فرهنگی زبان

۲- ۱- ۱- ۲ زبان و مبادله اجتماعی

۳- ۱- ۱- ۲ زبان و ارتباط اجتماعی

۴- ۱- ۱- ۲ زبان و خلاقیت

۵- ۱- ۱- ۲ زبان انسانی

۶- ۱- ۱- ۲ تأثیر متقابل زبان و فرهنگ

۷- ۱- ۱- ۲ زبان و بازیابی فرهنگی

۸- ۱- ۱- ۲ زبان و هویت فرهنگی قوم

۲- ۲ دو زبانگی و چند زبانگی

۱- ۲- ۲ جامعه دوزبانه یا چند زبانه

۳- ۲ نگرش زبانی

..... ۲۱	۲-۳-۱ مؤلفه های نگرش
..... ۲۱	۲-۳-۲ شیوه های اندازه گیری نگرش زبانی
..... ۲۲	۲-۳-۳ انواع نگرش زبانی
..... ۲۴	۲-۴ نقش هوشیاری زبانی در برنامه ریزی زبان
..... ۲۵	۲-۵ پیشینه مطالعاتی حوزه نگرش زبانی
..... ۲۵	۲-۵-۱ پژوهش های ایرانیان
..... ۳۳	۲-۵-۲ پژوهش های غیر ایرانیان
..... ۴۴	۲-۶ نقش هوشیاری زبانی در برنامه ریزی زبان
..... ۴۵	فصل سوم روش تحقیق
..... ۴۶	۳-۰ مقدمه
..... ۴۶	۳-۱ آزمودنی ها:
..... ۴۶	۳-۱-۲ آزمودنی ها بر اساس محل سکونت
..... ۴۷	۳-۱-۳ انتخاب آزمودنی ها بر اساس جنسیت
..... ۴۸	۳-۱-۴ انتخاب آزمودنی ها بر اساس سن
..... ۴۸	۳-۱-۵ انتخاب آزمودنی ها بر اساس گروه های مختلف تحصیلی
..... ۴۹	۳-۲ ابزارها
..... ۵۱	۳-۳ جمع آوری داده ها و تجزیه تحلیل داده ها
..... ۵۱	۳-۳-۱ نمونه گیری تصادفی و اجرا
..... ۵۱	۳-۳-۲ تجزیه و تحلیل داده ها
..... ۵۱	۳-۳-۲-۱ پردازش داده ها
..... ۵۲	۳-۳-۲-۲ کد گذاری داده ها
..... ۵۲	۳-۴ روش های آماری
..... ۵۳	فصل چهارم : تجزیه تحلیل داده ها
..... ۵۵	۴-۰ مقدمه:
..... ۵۶	۴-۱ آمار توصیفی:
..... ۹۷	۴-۲ آمار استنباطی
..... ۹۸	۴-۲-۱ فرضیه اول
..... ۹۹	۴-۲-۲ فرضیه دوم
..... ۱۰۰	۴-۲-۳ فرضیه سوم

.....	۴-۲-۴ فرضیه چهارم
.....	۴-۲-۵ رابطه در آمد خانواده ها و گرایش به زبان فارسی
.....	۴-۲-۶ رابطه محل سکونت و گرایش به زبان فارسی
.....	۴-۲-۷ رابطه میان تحصیلات پدر و گرایش به زبان فارسی
.....	۴-۲-۸ رابطه میان تحصیلات مادر و گرایش به زبان فارسی
.....	۴-۳ نگرش به سطوح مختلف زبان
.....	۴-۳-۱ آگاهی از پیکره زبان فارسی
.....	۴-۳-۲ آگاهی از پیکره گویش بروجردی
.....	۴-۳-۳ احساس نسبت به پیکره زبان فارسی
.....	۴-۳-۴ احساس نسبت به پیکر گویش بروجردی
.....	۴-۳-۵ آگاهی از آموزش زبان فارسی
.....	۴-۳-۶ آگاهی از شأن زبان
.....	۴-۳-۷ احساس نسبت به شأن زبان فارسی
.....	۴-۳-۸ احساس نسبت به شأن گویش بروجردی
.....	۴-۳-۹ آمادگی برای عمل نسبت به زبان فارسی
.....	۴-۳-۱۰ آمادگی برای عمل نسبت به گویش بروجردی
.....	۴-۳-۱۱ نگرش به زبان فارسی و گویش بروجردی
.....	فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری
.....	۵-۰ مقدمه
.....	۵-۱ نتیجه مبانی نظری
.....	۵-۲ نتایج نگرش سنجی
.....	۵-۲-۱ نگرش به زبان فارسی
.....	۵-۲-۲ نگرش به گویش بروجردی
.....	۵-۳ رابطه متغیرهای مستقل و متغیرهای وابسته اصلی
.....	۵-۳-۱ رابطه جنسیت با زبان فارسی
.....	۵-۳-۲ رابطه نگرش به گویش بروجردی و جنس
.....	۵-۳-۳ رابطه نگرش به زبان فارسی و زبان مادری
.....	۵-۳-۴ رابطه نگرش به گویش بروجردی و زبان مادری
.....	۵-۳-۵ رابطه نگرش به زبان فارسی ورشته تحصیلی

.....۱۱۵.....	۵-۳-۶ رابطه نگرش به گویش بروجردی و رشته تحصیلی
.....۱۱۵.....	۵-۳-۷ رابطه نگرش به زبان فارسی و گویش بروجردی با زبان انگلیسی به عنوان زبان خارجی
.....۱۱۵.....	۵-۳-۸ رابطه نگرش به زبان فارسی و نگرش به گویش بروجردی
.....۱۱۶.....	۵-۳-۹ رابطه بین نگرش به زبان فارسی و گویش بروجردی و درآمد
.....۱۱۶.....	۵-۳-۱۰ رابطه نگرش به زبان فارسی و گویش بروجردی با تحصیلات پدر
.....۱۱۶.....	۵-۳-۱۱ رابطه نگرش به زبان فارسی و گویش بروجردی با تحصیلات مادر
.....۱۱۶.....	۴-۵ رابطه نگرش به زبان با مهارت های زبانی
.....۱۱۶.....	۴-۵-۱ رابطه نگرش به زبان فارسی با مهارت درک کردن گویش بروجردی
.....۱۱۶.....	۴-۵-۲ رابطه نگرش به گویش بروجردی با مهارت درک کردن گویش بروجردی
.....۱۱۷.....	۴-۵-۳ رابطه نگرش به زبان فارسی با مهارت صحبت کردن به بروجردی
.....۱۱۷.....	۴-۵-۴ رابطه نگرش به گویش بروجردی با مهارت صحبت کردن به گویش بروجردی
.....۱۱۷.....	۵-۵ یافته های هوشیاری زبانی
.....۱۱۷.....	۵-۵-۱ هوشیاری نسبت به زبان فارسی
.....۱۱۷.....	۵-۵-۲ هوشیاری نسبت به گویش بروجردی
.....۱۱۷.....	۵-۵-۳ رابطه هوشیاری زبانی فارسی و رشته تحصیلی
.....۱۱۸.....	۵-۵-۴ رابطه هوشیاری گویش بروجردی و رشته تحصیلی
.....۱۱۸.....	۵-۵-۵ رابطه هوشیاری زبانی فارسی و جنس
.....۱۱۸.....	۵-۵-۶ رابطه هوشیاری گویش بروجردی و جنس
.....۱۱۶.....	پیوست ها
.....۱۲۲.....	منابع و مأخذ

فهرست جداول

عنوان	صفحه
..... ٤٧.....	جدول ١ - ٣:
..... ٤٧.....	جدول ٢ - ٣:
..... ٤٨.....	جدول ٣ - ٣:
..... ٤٨.....	جدول ٤ - ٣:
..... ٥٤.....	جدول ١ - ٤:
..... ٥٧.....	جدول ٢ - ٤:
..... ٥٨.....	جدول ٣ - ٤:
..... ٥٩.....	جدول ٤ - ٤:
..... ٦٠.....	جدول ٥ - ٤:
..... ٦١.....	جدول ٦ - ٤:
..... ٦٢.....	جدول ٧ - ٤:
..... ٦٣.....	جدول ٨ - ٤:
..... ٦٤.....	جدول ٩ - ٤:
..... ٦٥.....	جدول ١٠ - ٤:
..... ٦٤.....	جدول ١١ - ٤:
..... ٦٧.....	جدول ١٢ - ٤:
..... ٦٨.....	جدول ١٣ - ٤:
..... ٦٩.....	جدول ١٤ - ٤:
..... ٧٠.....	جدول ١٥ - ٤:
..... ٧١.....	جدول ١٦ - ٤:
..... ٧٢.....	جدول ١٧ - ٤:
..... ٧٣.....	جدول ١٨ - ٤:
..... ٧٤.....	جدول ١٩ - ٤:
..... ٧٥.....	جدول ٢٠ - ٤:

.....٧٤.....	جدول ٢١ - ٤:
.....٧٧.....	جدول ٢٢ - ٤:
.....٧٨.....	جدول ٢٣ - ٤:
.....٧٩.....	جدول ٢٤ - ٤:
.....٨٠.....	جدول ٢٥ - ٤:
.....٨١.....	جدول ٢٦ - ٤:
.....٨٢.....	جدول ٢٧ - ٤:
.....٨٣.....	جدول ٢٨ - ٤:
.....٨٤.....	جدول ٢٩ - ٤:
.....٨٥.....	جدول ٣٠ - ٤:
.....٨٦.....	جدول ٣١ - ٤:
.....٨٧.....	جدول ٣٢ - ٤:
.....٨٨.....	جدول ٣٣ - ٤:
.....٨٩.....	جدول ٣٤ - ٤:
.....٩٠.....	جدول ٣٥ - ٤:
.....٩١.....	جدول ٣٦ - ٤:
.....٩٢.....	جدول ٣٧ - ٤:
.....٩٣.....	جدول ٣٨ - ٤:
.....٩٣.....	جدول ٣٩ - ٤:
.....٩٤.....	جدول ٤٠ - ٤:
.....٩٥.....	جدول ٤١ - ٤:
.....٩٦.....	جدول ٤٢ - ٤:
.....٩٧.....	جدول ٤٣ - ٤:
.....٩٨.....	جدول ٤٤ - ٤:
.....٩٨.....	جدول ٤٥ - ٤:
.....٩٩.....	جدول ٤٦ - ٤:
.....٩٩.....	جدول ٤٧ - ٤:
.....١٠٠.....	جدول ٤٨ - ٤:
.....١٠١.....	جدول ٤٩ - ٤:

..... ١:١
..... ١:١
..... ١:٢
..... ١:٣
..... ١:٣
..... ١:٤
..... ١:٤
..... ١:٥
..... ١:٥
..... ١:٦
..... ١:٦
..... ١:٧
..... ١:٧
..... ١:٩
..... ١:٩
..... ١:١٠
..... ١:١١

جدول ٤-٥٠ :
جدول ٤-٥١ :
جدول ٤-٥٢ :
جدول ٤-٥٣ :
جدول ٤-٥٤ :
جدول ٤-٥٥ :
جدول ٤-٥٦ :
جدول ٤-٥٧ :
جدول ٤-٥٨ :
جدول ٤-٥٩ :
جدول ٤-٦٠ :
جدول ٤-٦١ :
جدول ٤-٦٢ :
جدول ٤-٦٣ :
جدول ٤-٦٤ :
جدول ٤-٦٥ :
جدول ٤-٦٦ :

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
..... ۵۶.....	نمودار ۱ - ۴:
..... ۵۷.....	نمودار ۲ - ۴:
..... ۵۸.....	نمودار ۳ - ۴:
..... ۵۹.....	نمودار ۴ - ۴:
..... ۶۰.....	نمودار ۵ - ۴:
..... ۶۱.....	نمودار ۶ - ۴:
..... ۶۲.....	نمودار ۷ - ۴:
..... ۶۳.....	نمودار ۸ - ۴:
..... ۶۴.....	نمودار ۹ - ۴:
..... ۶۵.....	نمودار ۱۰ - ۴:
..... ۶۶.....	نمودار ۱۱ - ۴:
..... ۶۷.....	نمودار ۱۲ - ۴:
..... ۶۸.....	نمودار ۱۳ - ۴:
..... ۶۹.....	نمودار ۱۴ - ۴:
..... ۷۰.....	نمودار ۱۵ - ۴:
..... ۷۱.....	نمودار ۱۶ - ۴:
..... ۷۲.....	نمودار ۱۷ - ۴:
..... ۷۳.....	نمودار ۱۸ - ۴:
..... ۷۴.....	نمودار ۱۹ - ۴:
..... ۷۵.....	نمودار ۲۰ - ۴:
..... ۷۶.....	نمودار ۲۱ - ۴:
..... ۷۶.....	نمودار ۲۲ - ۴:
..... ۷۷.....	نمودار ۲۳ - ۴:
..... ۷۹.....	نمودار ۲۴ - ۴:

.....۸:	نمودار ۲۵ - ۴:
.....۸۱.	نمودار ۲۶ - ۴:
.....۸۲.	نمودار ۲۷ - ۴:
.....۸۳.	نمودار ۲۸ - ۴:
.....۸۴.	نمودار ۲۹ - ۴:
.....۸۵.	نمودار ۳۰ - ۴:
.....۸۶.	نمودار ۳۱ - ۴:
.....۸۷.	نمودار ۳۲ - ۴:
.....۸۸.	نمودار ۳۳ - ۴:
.....۸۹.	نمودار ۳۴ - ۴:
.....۸۹.	نمودار ۳۵ - ۴:
.....۹۰:	نمودار ۳۶ - ۴:
.....۹۱.	نمودار ۳۷ - ۴:
.....۹۲.	نمودار ۳۸ - ۴:
.....۹۳.	نمودار ۳۹ - ۴:
.....۹۴.	نمودار ۴۰ - ۴:
.....۹۵.	نمودار ۴۱ - ۴:
.....۹۶.	نمودار ۴۲ - ۴:
.....۹۷.	نمودار ۴۳ - ۴:

چکیده

پژوهش حاضر با موضوع بررسی نگرش زبانی دانش آموزان دبیرستانهای شهرستان بروجرد می‌کوشد تا نگرش زبانی گروهی از گویشوران را نسبت به سطوح مختلف زبان فارسی (شأن، پیکره، آموزش و ...) تعیین کند. از آن جایی که یکی از مؤلفه‌های تعیین‌کننده موفقیت برنامه ریزی زبان، توجه به نگرش‌های زبانی مخاطبان است، نتیجه نگرش سنجی می‌تواند مبنایی برای برنامه ریزی زبان باشد. روش تحقیق در این پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی است و نگرش سنجی با توزیع پرسش‌نامه در میان ۴۰۰ نفر از دانش‌آموزان مدارس مختلف و با استفاده از روش‌های آماری گوناگون به انجام رسید. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که دانش‌آموزان شهرستان بروجرد نگرش تقریباً مثبتی نسبت به زبان فارسی دارند و زبان فارسی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است.

کلید واژه‌ها: نگرش زبانی، زبان فارسی، دوزبانگی.

فصل اول

کلیات تحقیق

کلیات تحقیق

۱-۰ مقدمه:

برهنگان روشن است که زبان ابزاری برای برقراری ارتباط است. انسان در جامعه زندگی می کند و بدون داشتن ارتباط با هموعان خود، زندگی گروهی بشر مفهومی ندارد. می توان با صراحت کامل اذعان کرد که ارتباط، اساس موجودیت جامعه بشری است. بنابراین، مسائل مربوط به ارتباط انسانی نمی توانند مورد بی توجهی انسان قرار بگیرد. بشر همواره برای برقراری ارتباط در جوامع خود از وسایل و ابزارهای مختلفی سود می جسته که در این میان ((زبان)) مهمترین ابزار و وسیله ی او به شمار می آید. زبان ابزاری طبیعی برای منظم کردن اندیشه ها و نیز ارتباط میان افراد انسان است. انسان به وسیله زبان اندیشه و شناخت خود را سازمان می دهد و نیز از راه آن، اندیشه خود را به دیگران منتقل می سازد.

از جمله عوامل موثر بر موفقیت برنامه ریزی زبان که در متون این حوزه بر آن تاکید فراوان شده است، منطبق بودن سمت و سوی برنامه ریزی های زبان با نگرش های کاربران زبان است. به بیان دیگر غفلت از آراء مردم منجر به شکست فعالیتهای برنامه ریزی زبان می شود و این مطلب را در خلال مطالعه ی تجربی دیگر کشورها در برنامه ریزی زبان می توان مشاهده کرد. باید توجه داشت که زبان متعلق به مردم است و برنامه ریزی زبان برنامه ریزی ملیت است.

بررسی دیدگاه مخاطبان، یکی از مولفه های برنامه ریزی زبان و سیاست های زبانی است. آگاهی از نگرش زبانی برای برنامه ریزان درسی نیز اهمیت دارد، زیرا از این طریق از نیازهای جامعه و فراگیران که گزینش محتوی بر مبنای آنان انجام می گیرد، اطلاع حاصل می کنند. تحقیق حاضر با موضوع "بررسی نگرش های زبانی دانش آموزان دبیرستانهای شهرستان بروجرد" می کوشد تا نگرش های زبانی گروهی از گویشوران شهرستان بروجرد را نسبت به سطوح مختلف زبان فارسی و گویش بروجردی^۱ سنجیده و میزان نگرش به هریک از زبان های فارسی و گویش بروجردی را در شهرستان بروجرد تعیین کند. روشن است که دستاوردهای این پژوهش می تواند در تطریف و تدقیق سیاست های زبانی مفید و موثر باشد. نگرش سنجی از طریق پرسش نامه گردآوری، و بعد از تجزیه و تحلیل داده ها، نتایج پژوهش میدانی ذکر خواهد شد. بشر امروز در معرض انواع اطلاعات و تبلیغات قرار می گیرد، ابر قدرت های رسانه ای با استفاده از راهکارها و شیوه های گوناگون، اطلاعات خویش را در اختیار جهانیان قرار می دهند. تمامی این تلاش ها و هزینه کردن ها به منظور شکل دهی «نگرش»

^۱ با توجه به قابل فهم بودن این گونه زبانی، اصطلاح مشهورتر برای نامیدن آن "گویش" است.

انسان ها نسبت به رویدادها، اشیاء، افکار و اندیشه ها صورت می پذیرد. زیرا نگرش افراد نحوه رفتار آنان را رقم می زند، تقریباً همگان یک رابطه عمیق و تنگاتنگی را بین رفتار و نگرش می بینند. شواهد تجربی نیز نشان می دهد که بخش اعظم عملکردهای انسان تحت تأثیر نگرش او انجام می پذیرد. در منابع اسلامی نیز می توان شواهدی قانع کننده بدست آورد که از یک ارتباط تنگاتنگ بین نگرش و رفتار پرده بر می دارند. واقعیت فوق این دغدغه را در ما - به عنوان پیام رسانان دین - پدید می آورد.

در این تحقیق ابتدا یافته‌های پژوهش‌های نظری پیشین ذکر می‌شود، سپس درمورد کلید واژه‌ها و عناصر مرتبط با آن و دیدگاه‌های مطرح در این حوزه مباحثی بیان خواهد شد، پس از آن در مورد نگرش زبانی، هوشیاری زبانی و سیاست زبانی مطالبی ارائه خواهد شد. در ضمن اطلاعات لازم برای نگرش‌سنجی از طریق پرسش نامه گردآوری، و بعد از تجزیه و تحلیل داده‌ها، نتایج پژوهش میدانی ذکر خواهد شد.

۱-۱ اهمیت و ضرورت تحقیق:

کشور ما در حال تجربه فرایند توسعه است و جامعه مراحل انتقالی اش را طی می کند بیش از هر زمان دیگر در معرض چالش بحران های مختلف از جمله بحران قومیت ، مقوله جهانی شدن و غیره است پس لازم است آسیب ها به صورت علمی شناسایی تا تهدیدها به فرصت ها تبدیل شود .

در رابطه با نگرش زبانی نیز لازم است شناخت بیشتری بر روی کار بران زبان صورت گیرد چون با شناخت از نگرش زبانی افراد جامعه و کاربران آن می توان به نیازهای افراد واقف شد و در تبیین سیاست های زبانی و برنامه ریزی آن ، برای سیاست گذاران و موسسات برنامه ریزی زبان کمک قابل توجهی می کند .

۱-۲ مکان تحقیق :

مکان تحقیق شهرستان بروجرد می باشد. که به طور تصادفی از مناطق بالا و پایین شهر بروجرد از ده دبیرستان پسرانه و دخترانه ۴۰۰ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند شهرستان بروجرد یکی از شهرهای استان لرستان می باشد. بروجرد به عنوان ناحیه ای مرزی بین لرستان و نقاط مرکزی ایران محل برخورد فرهنگ ها و مردمان مختلف بوده است که به پیامد آن گویش های مختلفی در ناحیه بروجرد قابل تشخیص است. گویش مردمان شهر بروجرد هم به همین گونه در گذر زمان دگرگونی هایی یافته است. در گویش بروجردی ردپای واژگان و زبانهای باستانی ایران به جا مانده است هنوز بسیاری فعل ها با الف در ابتدایشان شروع می شوند مانند اشکستن و اشتفتن به معنای شکستن و شفتن است. واژه هایی رایج چون ایواره و مهراره از یادگارهای بسیار کهن هستند.

برخی کتابها گویش بروجردی را زیر شاخه ای از لهجه یا زبان لری نام برده اند و برخی نیز آن را گویشی مستقل و از زیرشاخه های فارسی دانسته اند. لغت نامه دهخدا بی هیچ توضیح دیگری لهجه مردمان بروجرد را لری ذکر کرده است و خود لری را هم زیر شاخه ای از فارسی دانسته است. در باره لری هم دو دیدگاه متفاوت هست: برخی لری را زیرشاخه ای از زبان فارسی می دانند و برخی آن را زبانی مستقل از فارسی کنونی و برگرفته از زبانهای ایران باستان مانند پهلوی می دانند. آنچه که مهم است این است که لری نزدیک ترین زبان به فارسی کنونی است و به غیر از برخی واژه های اصیل و خاص، سایر واژگان لری کم و بیش همان واژگان فارسی هستند که مانند هر لهجه دیگری دچار دگرگونی های محلی شده اند گویش بروجردی نزدیکی و شباهت بیشتری به فارسی دارد به گونه ای که بحث در مورد آن کمی دشوار می نماید. در مجموع یا باید بروجردی را گویشی فارسی دانست که تاثیر خیلی زیادی از لری گرفته است و یا باید آن را گویشی از لری دانست که کاملاً به فارسی نزدیک شده است. چنین است که در منطقه بروجرد و لرستان، گویش مردم بروجرد را بروجردی می نامند و گویش دیگر نقاط لرستان را لری می نامند. گویش لری که در بیشتر نقاط مرکزی و جنوبی لرستان رواج دارد دلیل این مساله اسکان بسیاری از خانواده های فراوان از ایل بیرانوند در دشت سیلاخور و کوهستانهای غربی بروجرد است.

افزون بر گویش بروجردی، گویشهای دیگری نیز در این ناحیه وجود دارد.

بروجردی روستایی در بیشتر روستاهای دشت سیلاخور جنوبی و اشترینان (سیلاخور شمالی) و نیز در خاور بروجرد که همان گویش بروجردی است با دست خوردگی کمتر نسبت به گویش شهر نشینان. این گویش به گویش مردم ملایر خیلی نزدیک است و با گویش شهر نشینان بروجرد تفاوت های اندک اما قابل تشخیص دارد.

گویش لری در شماری از روستاهای باختر بروجرد و دشت سیلاخور جنوبی که با گویش بروجردی تفاوت دارد. این گویش با اسکان طوایفی از ایلات کوچنده لر در سده های گذشته در این ناحیه گسترش یافته است که بیشتر به گویش مردمان نواحی مرکزی لرستان نزدیک است.

گویش ترکی بومی در پاره ای مناطق خاوری بین بروجرد و اراک در استان مرکزی همانند روستاهای تلخستان، آق بلاغ، مالمیر و تواندشت، مردمان به زبان ترکی صحبت می کنند که با ترکی آذربایجانی متفاوت است و بومی شده است.

گویش لکی در بین اندکی مردم کوچ کرده از شمال غرب لرستان به شهر بروجرد دیده می شود ولی اساساً جزو گویش های منطقه بروجرد نیست.

یهودیان بروجرد گویشی مخصوص به خود دارند که برخی خصوصیات گویش یهودی - بروجردی را داراست.

گویش بختیاری و گویش ازناایی هم جزو گویش های بروجرد به حساب می آمده که در بخش گاپله بروجرد مشتمل بر ازنا و الیگودرز رواج داشته اند. گویش مردمان دورود نیز کم و بیش برگرفته از گویش های بروجردی و لری است.

۱-۳ بیان مساله و سؤالهای تحقیق:

تنوع فرهنگی و زبانی، چهره غالب جوامع انسانی در جهان است و عدم توانایی اغلب کاربران زبان فارسی در خواندن و نوشتن زبان فارسی و مشکل آموزشی دانش آموزان در فراگیری مطالب همواره ناشی از ضعف برنامه ریزی زبانی و برنامه ریزی درسی تلقی شده و مشکلات، و در حاشیه قرار گرفتن مسائل زبان فارسی و توجه نکردن به نظرات مخاطبان در برنامه های زبانی به عنوان یکی از مؤلفه های برنامه ریزی سبب صدمه به پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می شود.

بنابراین با برنامه ریزی دقیق و منظم بر اساس نگرش زبانی دانش آموزان و مخاطبان و آگاهی و شناخت کامل از نگرش های مخاطبان نسبت به جنبه های مختلف زبان اطلاع سیر و حرکت برنامه های آموزش زبان در آینده پیش بینی و کنترل شود.

این پژوهش به بررسی نگرش های زبانی دانش آموزان بروجرد نسبت به زبان فارسی می پردازد.

۱- نگرش دانش آموزان بروجرد نسبت به زبان فارسی چگونه است؟

۲- عامل سن بر نگرش های زبانی دانش آموزان بروجرد چه تأثیری دارد؟

۳- عامل جنسیت بر نگرش های زبانی دانش آموزان بروجرد چه تأثیری دارد؟

۴- عامل رشته تحصیلی بر نگرش های زبانی دانش آموزان بروجرد چه تأثیری دارد؟

۱-۴ هدف کلی تحقیق

تعیین نگرش دانش آموزان بروجرد نسبت به زبان فارسی